

338.45(091)(498)

REPERE ALE EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

*Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE,
ASE București,
Universitatea „Artifex” din București
actincon@yahoo.com*

*Conf. univ. dr. Mădălina-Gabriela ANGHEL,
Universitatea „Artifex” din București
madalinagabriela_anghel@yahoo.com*

*Drd. Alexandru BĂDIU, ASE București
badiu@transferrapid.com*

În acest articol, autorii au urmărit să analizeze un interval mai lung de timp, începând din 1948 (când, în România, a avut loc procesul de naționalizare a întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transport) și până în zilele noastre. În acest context, autorii încearcă să sugereze, prin studiul cifrelor, datelor și cadrului legislativ, pas cu pas, cum a evoluat și de ce industria românească se află, în prezent, la stadiul pe care îl are. Se fac referiri la condițiile care au condus la procesul de naționalizare a industriei și a altor proprietăți private din economia națională, ajungându-se la concluzia că, în anul 1989, economia României era complet etatizată, iar industria era dezvoltată după alte criterii decât cel al eficienței economice. Astfel, unul dintre criterii era acela al repartizării uniforme pe întreg teritoriul țării a unor obiective industriale care să asigure utilizarea forței de muncă.

Cuvinte-cheie: industrie, economie centralizată, domeniu, privatizare, asociere.

JEL: H13, L16, P26.

Introducere. În acest articol, autorii încearcă să analizeze evoluția industriei românești în perioada 1948 și până în prezent. Aceștia surprind două momente esențiale, pe care, parafrazând opera lui Dimitrie Cantemir, le putem numi „creșterea și descreșterea industriei românești”. În România, la 11 iunie 1948, are loc procesul de naționalizare a obiectivelor industriale, bancare și din alte domenii de activitate, trecându-se la economia socialistă complet etatizată. Dezvoltarea industriei românești este surprinsă de autori, utilizând cadrul legislativ, care a stat la baza

338.45(091)(498)

ASPECTS OF THE ROMANIAN INDUSTRY DEVELOPMENT

*Prof. PhD Constantin ANGHELACHE, ASE
Bucharest, “Artifex” University of Bucharest
actincon@yahoo.com*

*Assoc. Prof. PhD Mădălina-Gabriela ANGHEL
“Artifex” University of Bucharest
madalinagabriela_anghel@yahoo.com*

*PhD candidate Alexandru BADIU
ASE Bucharest
badiu@transferrapid.com*

In this article, the authors sought to analyse a longer period, since 1948 (when the process of nationalization of industry, banking, insurance, mining and transportation) took place until today. In this context, the authors try to suggest through the study of the figures, the data and the legislative framework, step by step, how it evolved and why the Romanian industry is currently at the stage it is. There are references to the conditions that led to the process of nationalization of the industry and of other private properties in the national economy, concluding that in 1989 the Romanian economy was fully staged and the industry was developed according to other criteria than the economic efficiency. Thus, one of the criteria was the uniform distribution throughout the country of industrial objectives to ensure the use of labour force.

Key words: industry, centralized economy, domain, privatization, association.

JEL: H13, L16, P26.

Introduction. In this article, the authors try to analyse the evolution of the Romanian industry between 1948 to present times. They capture two essential moments, which, paraphrasing the work of Dimitrie Cantemir, can be called “the growth and decrease of the Romanian industry”. In Romania, on June 11, 1948, the process of nationalization of industry, banking and other fields of activity takes place, moving to the fully staged socialist economy. The development of the Romanian industry is considered by the authors, using the legislative framework that was the basis of the industry staging, then the principle of uniform distribution of industrial re-

etatizării industriei, apoi, principiul de repartizare uniformă a resurselor industriale, pe întregul teritoriu al țării, care era conjugat cu faptul că, prin aceasta, se urmărea utilizarea uniformă a forței de muncă în teritoriu. În trecut fie spus, putem afirma că, în perioada economiei etatizate, 1948-1989, deși nu se vorbea despre șomaj și inflație, cele două fenomene negative ale unei economii naționale existau, dar sub formă pasivă. Apoi, autorii surprind fenomenul industriei românești după 1 ianuarie 1990. Treptat, economia României a fost privatizată prin cupoane, taloane și altele, aducând un mare deserviciu unei privatizări reale. Deși din articol nu reiese în mod clar, accentul fiind pus mai mult pe elementele legislative implementate, trebuie să precizăm că acele părți sociale, pe care le dețineau românii în perioada economiei comuniste, trebuiau, fără niciun dubiu, transformate în acțiuni și, în acest fel, privatizarea industriei românești, ca și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, să se fi făcut în interesul poporului român. Acestea se puteau transforma rapid în acțiuni, grupuri de acțiuni, astfel, încât participanții la formarea capitalului erau cei care dirijau, munceau, distribuiau și obțineau dividende. Sunt date exemple în acest sens și câteva grafice care relevă modul în care a evoluat industria României, în acest ultim tronson de timp, de aproape trei decenii.

Literature review

C. Anghelache (2017) a realizat un ciclu de volume, în care a analizat evoluția social-economică a României. C. Anghelache, M.G. Anghel, F. Lilea, D. Burea și D. Avram (2017) au studiat strategia adoptată la nivelul Uniunii Europene cu privire la dezvoltarea industriei. C. Anghelache, A. Ursache, G. Lixandru (2013) au prezentat o serie de aspecte referitoare la indicii producției industriale. C. Anghelache (1996) a prezentat principalele metode și modelele de măsurare și de analiză comparativă a dezvoltării economice. Len Brewster (2004) a studiat dacă realitățile din prezent indică o întoarcere la socialism. A. Cottrell și P. Cockshott (1993) au oferit o reevaluare a dezbaterii modului de calcul în perioada socialistă. S. Fischer și A. Gelb (1991) au analizat procesul de reformă în țările din Europa Centrală și de Est, care au decis să treacă de la un sistem socialist planificat la o economie de piață privată. C. Iordachi și D. Dobrinu (2009) au analizat și au prezentat elemente esențiale ale colectivizării în România. W.L. Megginson și J.M. Netter (2001) au studiat literatura de spe-

sources throughout the country, which was coupled with the fact that the uniform use of the labour force in the territory. We should also mention that during the nationalized economy in the period, 1948-1989, although there were no discussions on the issues of unemployment and inflation, the two negative phenomena of the national economy existed, but in passive form. The authors then capture the phenomenon of the Romanian industry after 1 January, 1990. Gradually, Romania's economy was privatized by coupons, bonds and others, bringing a great deal of despair to real privatization. Although it is not clear from the article, as the emphasis being placed on the implemented legislative elements, it should be noted that the social shares, held by the Romanians during the communist economy had to be transformed into actions and, thus, the privatization of the Romanian industry, as well as the other branches of the national economy, had been done in the interest of the Romanian people. They could easily turn into shares, groups of shares so that the participants in capital formation were the ones who were directing, working, distributing and obtaining dividends. Examples are given in this respect and some graphs that show how Romania's industry has evolved over this last timeframe of almost three decades.

Literature review

C. Anghelache (2017) made a volume cycle in which he analysed the socio-economic evolution of Romania. C. Anghelache, M.G. Anghel, F. Lilea, D. Burea and D. Avram (2017) studied the strategy adopted at European Union level on industry development. C. Anghelache, A. Ursache and G. Lixandru (2013) presented a number of issues related to industrial production indices. C. Anghelache (1996) presented the main methods and models of measurement and comparative analysis of economic development. Len Brewster (2004) studied whether current realities point to a return to socialism. A. Cottrell and P. Cockshott (1993) offered a reassessment of the debate on how to calculate during the socialist period. S. Fischer and A. Gelb (1991) analysed the reform process in the countries of Central and Eastern Europe that decided to move from a planned socialist system to a private market economy. I. Iordachi and D. Dobrinu (2009) analysed and presented essential elements of collectivization in Romania. W. L. Megginson and J. M. Netter (2001) studied the literature examining the privatization of state-owned enterprises. C. Murgescu

cialitate care examinează privatizarea întreprinderilor de stat. C. Murgescu (1956) a cercetat modalitatea de implementare a reformei agrare din anul 1945. J. Nellis și S. Kikeri (2002) au studiat dovezile recente cu privire la eforturile de privatizare și la impactul privatizării.

Metode aplicate

Legea nr. 119 din 11 iunie 1948 pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi, sau mai cunoscuta lege a naționalizării, din 1948, reprezintă lovitură de grație dată proprietății private din România, prin exproprierea întreprinderilor individuale, a societăților de orice fel, asociațiilor particulare industriale, bancare, de asigurări, miniere, de transporturi și telecomunicații etc., prin naționalizarea „bogățiilor de orice natură ale subsolului, zăcămintele miniere, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație, ferate, rutiere, de apă și aer, poșta, telegraful, telefonul și radioul”, care nu se regăseau în proprietatea statului la data intrării în vigoare a Constituției Republicii Populare Române din 1948. Aceasta a fost legea, care, fără echivoc, a consfințit trecerea economiei de tip capitalist existentă la acea dată la o economie de tip centralizat [12, p.4].

În fond, naționalizarea însemna acțiunea de a lua bunuri private și a le pune în domeniul statului, urmărind destabilizarea acelei părți din societate, care ar fi putut reacționa la măsurile luate de noua formă de guvernare.

Fără discuție, legea era exponentul în drept al răsturnărilor din plan social, politic și economic, răsturnări provocate de abolirea monarhiei și proclamarea republicii la 30 decembrie 1947. Regimul comunist, instaurat în forță, a demarat o amplă acțiune de preluare forțată a bazei economice și de trecere a acestora în mâinile unui nou stăpân luând o serie de măsuri economice în strânsă corelație cu cele de ordin politic, respectiv: legiferarea reformei agrare la 23 martie 1945, etatizarea Băncii Naționale a României la 20 decembrie 1946, reorganizarea Ministerului Industriei și Comerțului la 5 aprilie 1947, crearea oficiilor industriale la 20 mai 1947 [10, p.98-101].

În perspectiva naționalizării, statul român a adoptat o serie de măsuri speciale de ordin statistic, juridic și organizatoric privind inventarierea, între 15-24 octombrie 1947, a întreprinderilor industriale, comerciale, de transport și de credit, menite să furnizeze informații exacte

(1956) researched the way in which the agrarian reform was implemented in 1945. J. Nellis and S. Kikeri (2002) studied recent evidence of privatization efforts and the impact of privatization.

Applied methods

Law no. 119 of June 11, 1948 on the nationalization of the industrial, banking, insurance, mining and transportation enterprises, or the more known nationalization law, of 1948, represents the grace of the date of private property in Romania by the expropriation of individual enterprises, private industrial associations, banking, insurance, mining, transport and telecommunications, etc., by nationalizing “any kind of subsoil, mineral deposits, forests, water, non-energy sources, roads, railways, and the air, the post, the telegraph, the telephone and the radio ... “which did not belong to the state at the date of the 1948 Constitution of the Romanian People’s Republic. This was the law that unequivocally consisted of the transition of the existing capitalist economy to that date to a centralized economy [12, p.4].

In essence, nationalization meant the action of taking private goods and putting them in the state’s possession, pursuing the destabilization of that part of the society that could have responded to the measures taken by the new form of government.

It goes without saying that the law was the exponent of the social, political, and economic overturns, reversals brought about by the abolition of the monarchy and the proclamation of the republic on December 30, 1947. The Communist regime in force began a massive action of forced takeover of the economic and passage base in the hands of a new owner taking a series of economic measures in close correlation with those of a political nature, namely: the legislation of the agrarian reform on March 23, 1945, the nationalization of the National Bank of Romania on December 20, 1946, the reorganization of the Ministry of Industry and Commerce on April 5, 1947, the creation of industrial offices on May 20, 1947 [10, p.98-101].

In the perspective of nationalization, the Romanian state adopted a series of special statistical, legal and organizational measures concerning the inventory of industrial, commercial, transport and credit enterprises between October 15-24, 1947, meant to provide accurate information on the number, capacity and their situation, allowing them a precise knowledge

referitoare la numărul, capacitatea și situația acestora, permițându-i o cunoaștere și orientare precisă asupra acelor care urmau să intre în patrimoniul său.

Naționalizări au avut loc în aproape toate țările, care reținuseră modelul economic capitalist: Marea Britanie, Franța, Italia, (Republica Federală) Germania, România făcând parte dintr-o amplă tendință manifestată atât în estul european în curs de sovietizare, cât și în vest.

Regimul comunist s-a prevalat de conjunctura istorică și, în mod impropriu, i-a conferit termenului de „naționalizare” un caracter propagandistic prin acțiunea de trecere în proprietatea statului, când, în realitate, ceea ce s-a întâmplat, a fost o „confiscare” a proprietății private, întrucât nu le-a fost acordată foștilor proprietari nicio compensație materială sau morală.

Procesul început în iunie 1948 cu etatizarea a 1060 de întreprinderi industriale, bancare sau de asigurări, detaliate pe domenii de activitate, pe parcursul a 28 de anexe, marile societăți din economie fiind în capul listei, a continuat și în domeniul agrar prin Decretul 84 din 2 martie 1949. Astfel, colectivizarea agriculturii românești a vizat, într-o primă etapă, exproprierea fără despăgubiri a proprietăților mai mari de 50 ha. În perioada 1949-1962, au fost confiscate aproape toate proprietățile agricole private din țară și comasate în ferme agricole controlate și administrate de stat. Dacă, la sfârșitul anului 1949, erau înființate doar 56 de unități G.A.C., cuprinzând 4.085 gospodării țărănești, cu o suprafață de 14.692 ha, în aprilie 1962, a fost anunțată încheierea colectivizării prin mijloace de „mână forte”, 96% din suprafața arabilă a țării și 93,4% din suprafața agricolă, cu 3 201 000 de familii, trecând în proprietatea statului – realizându-se, astfel, colectivizarea agriculturii [8, p.34-36].

Mecanismul de organizare a economiei centralizate s-a bazat pe sistemul de conducere pe bază de plan, primul plan anual a fost cel din 1949, urmat de altul în 1950. Ulterior, s-a trecut la planurile cincinale, primul fiind cel dintre 1951-1955 și chiar planuri șesennale (1960-1965).

România și Albania au fost singurele țări est-europene, care au implementat o colectivizare cvasitotală de tip stalinist. Ca o paralelă vizând naționalizarea, amintim faptul că Bulgaria, Cehoslovacia și RDG, deși au implementat un model de colectivizare „masivă”, au permis, totuși, țăranilor să cultive și loturi indivi-

and orientation over those who would enter their patrimony.

Nationalization took place in almost all countries that had retained the capitalist economic model: Great Britain, France, Italy, (Federal Republic) Germany, Romania, being part of a wide tendency manifested both in the East European Soviet and West.

The communist regime prevailed in the historical context and improperly gave the term “nationalization” a propaganda character through the act of passing into state property, when in reality what happened was a “confiscation” of private property, no material or moral compensation was granted to former owners.

The process started in June 1948 with the nationalization of 1060 industrial, banking or insurance companies, detailed by field of activity over 28 annexes, the major companies in the economy being at the top of the list, continued in the agrarian field by Decree 84 of March 2, 1949. Thus, the collectivization of the Romanian agriculture targeted in the first stage the expropriation without property damages of more than 50ha. Between 1949 and 1962, almost all private agricultural properties in the country were confiscated and farmed in state farms controlled and managed. If at the end of 1949 there were only 56 GAC units, comprising 4,085 peasant farms with an area of 14,692 ha, in April 1962, it was announced the end of collectivization by means of “strong hand”, 96% of the country's arable land, and 93.4% of the agricultural area, with 3 201 000 families, becoming state property – thus achieving the collectivization of agriculture [8, p.34-36].

The mechanism of organizing the centralized economy was based on a plan-based management system; the first annual plan was that of 1949, followed by another one in 1950. Subsequently, it was moved to the five-year plans, the first one being between 1951- 1955 and even the plans of the six-years (1960-1965).

Romania and Albania were the only Eastern European countries that implemented a quasi-state collectivization of the Stalinist type. As a parallel to nationalization, it is reminded that Bulgaria, Czechoslovakia and the GDR, even though they have implemented a “massive” collectivisation model, have allowed peasants to cultivate and individual batches, which has led to the avoidance of a total disaster of the economy [6, p.73-112].

duale, ceea ce a condus la evitarea unui dezastru total al economiei [6, p.73-112].

Trebuie să menționăm că atât Iugoslavia, cât și Polonia au renunțat la ideea colectivizării în 1953, respectiv 1956, în cele două țări proprietatea de stat și cea privată în domeniul agricol coexistând, model urmat și de Ungaria, care a permis coexistența proprietății private doar asupra terenurilor mici, lăsând astfel creșterea animalelor în seama sectorului agricol privat, proprietatea statului concentrându-se exclusiv pe cultura cerealelor pe arii extinse.

Procesul legislativ privind reformarea proprietății private în România a debutat cu nou-adoptata Constituție la data de 13 aprilie 1948. Titlul II al legii fundamentale a țării avea denumirea de „structura social-economică” și cuprindea articole care trasau liniile directoare și pregăteau naționalizarea ce urma să vină, afirmând, ca idee de bază a economiei socialiste, ca economia de piață și inițiativa privată să fie înlocuite cu politica de planificare a economiei „în vederea dezvoltării puterii economice a țării, asigurării bunei stări a poporului și garantării independenței naționale”.

Cele mai multe articole, au fost scrise în mod echivoc, lăsând loc de interpretări. Precizăm cu titlu exemplificativ mai jos: Art. 5, care stipula că „În Republica Populară Română, mijloacele de producție aparțin sau Statului, ca bunuri ale întregului popor, sau organizațiilor cooperative, sau particularilor, persoane fizice sau juridice”, iar în Art. 6 se preciza că: „Bogățiile de orice natură ale subsolului, zăcămintele miniere, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație ferate, rutiere, pe apă și în aer, poșta, telegraful, telefonul și radioul aparțin Statului, ca bunuri comune ale poporului. Prin lege, se vor stabili modalitățile de trecere în proprietatea Statului, a bunurilor enumerate în alineatul precedent, care, la data intrării în vigoare a prezentei Constituții, se aflau în mâini particulare”. În cazul exproprierilor pentru cazurile de utilitate publică, despăgubirile acordate urmau să fie stabilite de justiție, iar în cazul celorlalte exproprieri făcute în interesul general, respectiv a mijloacelor de producție, băncilor și societăților de asigurare private, se menționa doar că puteau fi trecute în proprietatea statului în condițiile prevăzute de lege.

Din dorința de a crea, totuși, aparența unei compensații, legea prevedea despăgubirea acționarilor întreprinderilor naționalizate prin obliga-

We should mention that both Yugoslavia and Poland gave up on the idea of collectivization in 1953 and 1956 respectively, in the two countries the state property and the private property in the agricultural field coexisting, a model followed by Hungary that allowed the coexistence of private property only on small land, thus leaving animal husbandry to the private agricultural sector, state ownership focusing exclusively on cereal crops in extensive areas.

The legislative process on the reform of private property in Romania started with the newly adopted Constitution on April 13, 1948. Title II of the fundamental law of the country was called “socio-economic structure” and included articles that drafted the guidelines and prepared nationalization blaming the basic idea of the socialist economy that the market economy and private initiative should be replaced by the economic planning policy “in order to develop the country's economic power, ensure the good state of the people and guarantee national independence”.

Most articles were unequivocally written leaving room for interpretations. In the following words: “In the Romanian People’s Republic, the means of production belong to the State, as property of the whole people or to the cooperative organizations, individuals, or legal entities” and in Art. 6 is mentioned that “The wealth of any kind in the subsoil, the mining deposits, the forests, the waters, the natural energy springs, the rail roads, roads, water and air, the post, the telegraph, the phone and the radio belong to the State as goods common people. By law, were determined the modalities of transferring property of the State to the goods listed in the preceding paragraph, which at the date of entry into force of this Constitution were in private hands”. In the case of expropriations for public utility cases, the damages granted were to be determined by the courts and in the case of other expropriations made in the general interest, i.e. the means of production, the banks and the private insurance companies, it was only mentioned that they could be transferred to the state property under the conditions provided by law.

However, in order to make the appearance of compensation, the law provided for the compensation of the shareholders of the nationalized enterprises through bonds issued by the “Natio-

ții emise de „Fondul Industriei Naționalizate”, obligații care urmau a fi răscumpărate în beneficiul net al întreprinderilor naționalizate, despăgubirile cuvenite proprietarilor urmând a fi stabilite de comisii funcționând pe lângă Curți, formate din trei magistrați numiți de Ministerul de Justiție. Împotriva deciziilor acestor comisii nu va exista nicio cale de atac, iar din drepturile de despăgubire se vor scădea datoriile întreprinderilor neprevăzute în pasivul acestora, precum și cele care izvorăsc din evaziuni fiscale sau alte operații contrare legii, ca și pierderile provenite din reaua administrare a acestor întreprinderi, înainte de naționalizare.

Au fost exceptate, în mod expres, de la expropriere întreprinderile mixte sovieto-române (așa-numitele sovromuri), înființate în 1945, cu scopul recuperării datoriilor de război de către Uniunea Sovietică. Astfel, legea oprea de la expropriere, întreprinderile sau partea din capitalul acestora, care se găseau în proprietatea unui Stat făcând parte din Națiunile Unite, care a dobândit aceste bunuri ca urmare a executării Tratatului de Pace, sau prin achitarea unor obligații de despăgubiri, izvorând din starea de război [7, p.91-105].

Chiar dacă, în plan teoretic, proprietatea privată părea a fi recunoscută și garantată de stat, „Proprietatea particulară și dreptul de moștenire sunt recunoscute și garantate prin lege. Proprietatea particulară, agonisită prin muncă și economisire, se bucură de o protecție specială” – art. 8 [12, p.6], totuși, legea fundamentală conținea un pasaj „agonisită prin muncă și economisire”, ce permitea, în fapt, un artificiu propagandistic menit să impresioneze „oamenii muncii” și să deschidă ample posibilități de interpretare a legii, rămânând la latitudinea statului comunist să stabilească, dacă și mai ales, care proprietate era licită și care nu.

De asemenea, se pregătea clar temeiul juridic al apariției unei legi speciale având drept obiect etatizarea mijloacelor de producție, respectiv „Când interesul general cere, mijloacele de producție, băncile și societățile de asigurare, care sunt proprietate particulară a persoanelor fizice sau juridice, pot deveni proprietatea Statului, adică bun al poporului, în condițiunile prevăzute de lege” [12, p.7].

Naționalizarea mijloacelor de producție devine astfel o necesitate obiectivă, în cadrul procesului revoluționar, ce se desfășura în România. Dacă, la începutul anului 1948, statul

nationalized Industry Fund” bonds that would be redeemed for the net benefit of the nationalized enterprises, the indemnities due to the owners being determined by commissions Courts, consisting of three magistrates appointed by the Ministry of Justice. Against the decisions of these committees there will be no remedy and from the rights of indemnification the debts of the enterprises that are unforeseen in their liabilities, as well as those resulting from tax evasion or other operations contrary to the law, as well as the losses from the general administration of these enterprises, before nationalization.

The Soviet-Romanian joint ventures (so-called SovRoms) set up in 1945 with the purpose of recovering the war debts of the Soviet Union were expressly exempted from expulsion. Thus, the law ceased from the expropriation, the enterprises or the part of their capital, which was owned by a State belonging to the United Nations, who acquired these goods as a result of the execution of the Peace Treaty, or by paying indemnity bonds, stemming from the state of war [7, p.91-105].

Even if theoretically the private property appeared to be recognized and guaranteed by the state, “Private property and the right of inheritance are recognized and guaranteed by law. Private property, aggrieved by labour and saving, enjoys special protection” – art. 8 [12, p.6], yet the fundamental law contained a passage “agonized by labour and saving”, which, in fact, permitted a propagandistic artifice meant to impress the “working people” opens up ample possibilities of interpreting the law, leaving it to the communist state to determine whether and especially which property is lawful and not.

Also, the legal basis for the emergence of a special law, the object of which is the nationalization of the means of production, “Where the general interest requires, the means of production, the banks and the insurance companies, which are private property of the natural or legal persons, can become the state property, that is, the good of the people, under the conditions provided by the law” [12, p.7].

The nationalization of the means of production thus becomes an objective necessity within the revolutionary process that unfolds in Romania. If at the beginning of 1948 the state had a limited sector in the country’s eco-

deținea un sector restrâns în economia țării, cuprinzând circa 20% din industria siderurgică, 30% din industria metalurgică, transporturile feroviare naționale și un număr limitat de ferme de stat în agricultură, la sfârșitul anului 1948, sectorul socialist ajunsese să dețină 85% din întreaga industrie.

La data naționalizării, întreprinderile „naționalizate” au trecut în proprietatea Statului cu întregul fond de comerț și cu toate „obligațiunile contractate în vederea exploatării lor”, altfel spus, întreprinderile sub formă de „societate sau asociațiuni” și-au păstrat patrimoniul, așa cum reieșea el din bilanțul încheiat în vederea predării acestuia către noua conducere, desemnată de Stat, în urma naționalizării. În activul și pasivul întreprinderilor naționalizate, intrând:

- La activ toate bunurile imobile și mobile, corporale și incorporale, precum: terenuri, clădiri, instalații, drepturi patente, licențe, contracte, autorizații, mărci de fabrică, hârtii de valoare, cambii, cărți de depuneri, numerar, sume datorate întreprinderii, accesorii, materii prime, mărfuri semifabricate sau finite și alte asemenea;
- La pasiv, totalitatea obligațiilor întreprinderii.

Prin efectul naționalizării, întreprinderile naționalizate se substituiau în toate drepturile și obligațiile vechilor întreprinderi, ministerele de resort numind directori, care urmau să exercite toate atribuțiile vechilor organe de conducere.

Calea pentru numeroase abuzuri se deschidea chiar prin lege, ministerele de resort urmau să preia conducerea în întreprinderi și astfel a fost posibil ca indivizi agreeți de partid, de multe ori cu instrucție sumară să ajungă la conducerea multor întreprinderi spre paguba întreprinderilor și a salariaților, iar vechile conducători cu experiență în domeniu, au fost îndepărtate pe motive de origine nesănătoasă sau mai erau acuzați de acte de sabotaj.

În urma măsurilor luate, de punere în aplicare a Legii naționalizării din 11 iunie 1948, amintim faptul că au trecut în proprietatea statului 28 de întreprinderi metalurgice, 115 întreprinderi ale metalurgiei prelucrătoare și șantiere, 156 de întreprinderi de materiale de construcții, 67 de întreprinderi chimice și laboratoare farmaceutice, 32 de întreprinderi petrolifere și de gaze naturale, 163 de întreprinderi

comprindând circa 20% din industria siderurgică, 30% din industria metalurgică, transporturile feroviare naționale și un număr limitat de ferme de stat în agricultură, la sfârșitul anului 1948, sectorul socialist ajunsese să dețină 85% din întreaga industrie.

At the time of nationalization, the “nationalized” enterprises went into State ownership with the entire commerce fund and all “bonds contracted to exploit them”, in other words, the enterprises in the form of “society or associations” kept their patrimony as it was of the balance sheet ended with a view to surrender to the new government designated by the State after nationalization. In the assets and liabilities of nationalized enterprises, entering:

- To active and movable, corporeal and incorporeal assets such as: land, buildings, installations, patent rights, licenses, contracts, authorizations, factory marks, securities, bills of exchange, deposit cards, cash, accessories, raw materials, semi-finished or finished goods and the like;
- To passive: total company’s bonds.

By the nationalization effect, the nationalized enterprises were replacing all the rights and obligations of the old enterprises, the line ministries appointing directors to perform all the duties of the old governing bodies.

The way for many abuses was opened even by law, line ministries were to take the lead in businesses, and so it was possible for party-approving individuals, often with brief instruction, to lead many enterprises to the detriment of businesses and employees and the old experienced leaders have been removed on grounds of unhealthy or worse accusations of sabotage.

As a summary of the implementation of the Nationalization Act of June 11, 1948, it is worth mentioning that 28 metallurgical enterprises, 115 processing and manufacturing enterprises, 156 building materials enterprises, 67 chemical enterprises and pharmaceutical laboratories, 32 oil and gas companies, 163 textile enterprises, 68 food businesses, then transport companies (railways), shipping companies, 15 insurance companies, etc. [13, p.8]. Afterwards, as a natural consequence of the nationalization, hospitals, pharmacies, cinemas, part of housing funds belonging to capitalists became state-owned etc.

textile, 68 de întreprinderi din industria alimentară, apoi întreprinderi de transport (căi ferate), societăți de navigație, 15 societăți de asigurare etc. [13, p.8]. Ulterior, ca o urmare firească a naționalizării au trecut în proprietatea statului și spitalele, farmaciile, cinematografele, parte din fondul de locuințe de la orașe aparținând capitaliștilor etc.

Interesul privat și economia privată au fost înlocuite cu economia planificată și interesul public așa cum rezultă din Constituție, respectiv, statul îndrumază și planifică economia națională în vederea dezvoltării puterii economice a țării, asigurării bunei stări a poporului și garantării independenței naționale.

Principiile enunțate în legea fundamentală au fost dezvoltate în Legea 119, adoptată de Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române, prin care se „naționalizau” toate bogățiile subsolului, care nu se găseau în proprietatea statului la data intrării în vigoare a Constituției, precum și întreprinderile individuale, societățile de orice fel și asociațiile particulare industriale, bancare, de asigurări, miniere, de transporturi și telecomunicații, enumerate în anexele legii, după criterii stabilite pentru fiecare categorie [12, p.13], [14, p.5].

Legea naționalizării, prin efectele ei, a condus la oprirea dezvoltării industriei românești în formare și destructurarea economiei, reprezentând sfârșitul revoluției burghezo-democratice în România și începutul revoluției socialiste.

Naționalizarea a însemnat un dezastru pentru economia românească, ruinând nu doar clasa industriașilor, cărora statul le-a luat tot, fără nici cea mai mică despăgubire, dar a fost distrusă și clasa antreprenorială, a specialiștilor, a inginerilor și economiștilor, totul realizându-se în numele luptei de clasă și al luptei împotriva imperialismului anglo-american.

Au trecut mai mulți ani până când politica de industrializare comunistă să depășească nivelul de dezvoltare al celei antebelice, anul de vârf al economiei interbelice 1938 rămânând, mult timp un reper permanent pentru economia socialistă.

Este interesant de urmărit care au fost premisele privatizării, odată cu apariția Legii 15 din 1990, cât și urmările acesteia în economia românească.

Înainte de abordarea subiectului, vom face o mică introspecție a Privatizării, ce constă în transferul activelor, care sunt în proprietatea statului sau a societăților comerciale cu capital

The private interest and the private economy have been replaced by the planned economy and the public interest as it results from the Constitution, respectively; the state is guiding and planning the national economy in order to develop the country's economic power, ensure the good state of the people and guarantee national independence.

The principles laid down in the Basic Law were developed in the Law 119 adopted by the Great National Assembly of the Romanian People's Republic, which “nationalized” all the underground riches not owned by the state on the date of the Constitution's entry into force, as well as the individual enterprises, of any kind and of the private industrial, banking, insurance, mining, transport and telecommunications associations listed in the annexes to the law, according to criteria established for each category [12, p.13], [14, p.5].

The law of nationalization, through its effects, led to the cessation of the development of the Romanian industry in formation and the destruction of the economy, representing the end of the bourgeois-democratic revolution in Romania and the beginning of the socialist revolution.

Nationalization has meant a disaster for the Romanian economy, ruining not only the class of industrialists, to whom the state has taken everything without the slightest compensation, but also the entrepreneurial class, the specialists, the engineers and the economists, was destroyed, everything being done in the name of class struggle and the fight against Anglo-American imperialism.

It has been several years before Communist industrialization policy surpassed the level of pre-war development, the peak year of the 1938 inter-war economy, long standing a permanent landmark for the socialist economy.

It is interesting to follow the premises of privatization with the appearance of the 15th law of 1990 and its consequences in the Romanian economy.

Prior to the subject's approach, we shall make a small introduction of Privatization, which consists in the transfer of assets owned by the state or companies with majority state-owned capital to private investors, and / or outsourcing of certain functions or services to private firms

majoritar de stat către investitori privați, și/sau externalizarea către firme private a unor funcții sau servicii.

În principiu, există cinci tipuri majore, prin care se poate derula procesul de privatizare:

- Privatizare prin emiterea de acțiuni: aceasta implică vânzarea de acțiuni pe bursa de valori;
- Privatizare prin vânzarea activelor: aceasta implică vânzarea activelor unei companii de stat unor investitori strategici, de obicei, prin licitație, sau prin modelul Treuhand;
- Privatizare prin cupoane: Distribuirea de cupoane, care reprezintă dreptul la o parte a unei corporații, către toți cetățenii, de obicei, gratuit sau la un preț foarte scăzut;
- Privatizare de jos în sus: Înființarea de noi întreprinderi private în foste țări socialiste;
- Privatizarea către angajați sau management: Distribuirea de acțiuni în mod gratuit sau la un preț foarte scăzut către lucrători sau managementului organizației.

Există o serie de argumente pro privatizare, studiile arătând că o piață privată poate lucra mai eficient datorită concurenței pe piața liberă, fapt ce tinde să conducă la prețuri mai mici, calitate îmbunătățită, o varietate mai mare de bunuri și servicii, mai puțină corupție, mai puțină birocrație, în timp ce guvernele, adeseori, întârzie investițiile sau restructurările în companiile de stat datorită unor interese speciale și a sensibilității politice. Cu toate acestea, mulți susținători ai privatizării nu cred că totul ar trebui să fie privatizat.

Rezultate și discuții

Oponenții anumitor privatizări susțin că unele bunuri și servicii publice ar trebui să rămână în mâinile guvernului, în scopul de a se asigura că toată lumea din societate are acces la ele (cum ar fi aplicarea legii, sănătatea sau educația). Constituțiile anumitor țări delegă guvernele pentru furnizarea gratuită a unor servicii de bază, din domeniul justiției, sănătății, apărării și bunăstării generale, guvernele furnizând aceste servicii în interes public pentru binele tuturor și pentru prosperitatea colectivă. În cazul monopolurilor naturale, aceștia susțin că ele sunt mai bine administrate de către stat, nefiind supuse concurenței loiale [9, p.321-389].

Evenimentele din 1989 ar fi trebuit să reprezinte un nou început pentru România din punct de vedere economic și social, dar, din păcate, eco-

In principle, there are five major types through which the privatization process can take place:

- Privatization by issuing shares: this involves the sale of shares on the stock exchange;
- Privatization through the sale of assets: this involves selling the assets of a state-owned company to strategic investors, usually by auctioning the Treuhand model;
- Coupon privatization: The distribution of coupons, representing the right to part of a corporation, to all citizens, usually free of charge or at a very low price;
- Privatization from the bottom up: Establishment of new private enterprises in former socialist countries;
- Privatization to employees or management: Distribution of shares free of charge or at a very low price to employees or management of the organization.

There are a number of privatization arguments, studies showing that private market can work more efficiently due to competition on the free market, which tends to lead to lower prices, improved quality, a larger variety of goods and services, less corruption, less bureaucracy, while governments often delay investments or restructuring in state-owned companies due to special interests and political sensitivity. However, many supporters of privatization do not think that everything should be privatized.

Results and discussions

The opponents of certain privatizations argue that certain public goods and services should remain in the hands of the government in order to ensure that everyone in society has access to them (such as law enforcement, health or education). The constitutions of certain countries delegate governments to provide basic services such as justice, health, defence and general well-being, governments providing these services in the public interest for the good of all and for collective prosperity. In the case of natural monopolies, they claim that they are better administered by the state and not subject to fair competition [9, p.321-389].

The events of 1989 should have been a new beginning for Romania from an economic and social point of view, but unfortunately Romania's economy has experienced a rapid

nomia României a avut parte de un declin rapid datorită și reformelor greoaie, a lipsei competitivității produselor autohtone, a întreprinderilor supradimensionate, a tehnologiei învechite și energofage, cât și a luptei pentru putere și a unui sistem judiciar ineficient.

Modul de manifestare a mediului economic, precum și structura acestuia au generat apariția de noi întreprinderi cu pierderi atât în sectorul public, cât și în cel privat, astfel, încât tranziția României a devenit, de fapt, o tranziție prin criză.

Economia reală a înregistrat un regres continuu, fenomen însoțit de o inflație care a atins vârful în 1997. Putem spune că declinul productivității muncii în ramurile industriei și construcțiilor s-a reflectat în diminuarea produsului intern brut.

La data de 21 decembrie 1989, România avea un produs intern brut de 800 miliarde de lei, adică de aproximativ 53,6 miliarde de dolari, și un curs mediu de schimb de 14,92 lei pentru un dolar (figura 1).

Industria era principalul fundament al economiei planificate, 58% din venitul național fiind realizat de industrie și doar 15% de agricultură [3, p.64-68]. Populația salariată reprezenta peste 73% din cea ocupată, iar salariul minim era de aproximativ 2.000 de lei, adică 135 de dolari, cu toate acestea, România avea peste 8 milioane de salariați și 3,6 milioane de pensionari.

decline due to cumbersome reforms, the lack of competitiveness of domestic products, oversized enterprises, obsolete and energetic technology, and the struggle for power and an inefficient judicial system.

The manner of manifestation of the economic environment and its structure generated the emergence of new enterprises with losses both in the public and the private sector, so that the transition of Romania has in fact become a transition through crisis.

The real economy experienced a continuous regression, a phenomenon accompanied by inflation that peaked in 1997. We can say that the decline in labour productivity in the branches of industry and construction was reflected in the diminution of gross domestic product.

On December 21, 1989, Romania had a gross domestic product of ROL 800 billion, or about 53.6 billion dollars, and an average exchange rate of ROL 14.92 for one dollar (figure 1).

Industry was the main foundation of the planned economy, with 58% of national income being made by industry and only 15% by agriculture [3, p.64-68]. The employed population represented over 73% of the employed population and the minimum wage was about ROL 2,000, or USD 135, although Romania had over eight million employees and 3.6 million retirees.

Figura 1. Evoluția Produsului Intern Brut în perioada 1989-1996 (miliarde USD)/
Figure 1. Evolution of Gross Domestic Product in 1989-1996 (billion USD)

Sursa: reprezentare proprie pe baza datelor prelucrate de autori [18,19] /

Source: own representation based on data processed by the authors [18,19]

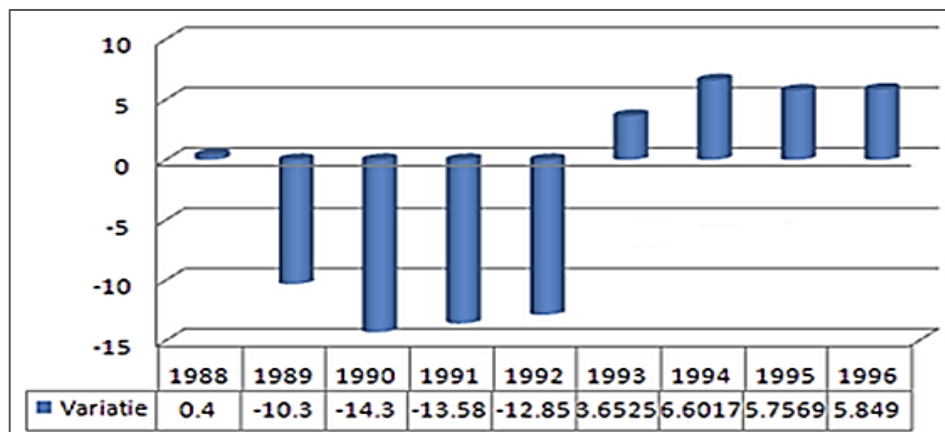

Figura 2. Evoluția Valorii adăugate în industrie în perioada 1988-1996 /
Figure 2. Evolution of Value Added in Industry during 1988-1996

Sursa: reprezentare proprie pe baza datelor prelucrate de autori [18,19] /
Source: own representation based on data processed by the authors [18,19]

În graficele de mai sus, se poate observa clar direcția în care a mers economia României după revoluție, astfel, până în 1992, atât PIB-ul a scăzut cu aproape 40%, cât și producția industrială, care a scăzut cu peste 45% (figura 2).

În anul 2006, România a reușit să egaleze (la paritatea dolarului) PIB-ul pe locuitor realizat în 1988. Față de media europeană a produsului intern brut pe locuitor în 2007, de 26.208 de dolari americani și de cea mondială, de 8.191 de dolari, România avea un nivel de 7523 de dolari, aproape de 3,5 ori mai scăzut decât cel european și se afla sub nivelul mediu mondial.

Comparând PIB-ul din 2009, estimat la circa 162 miliarde de dolari (117,01 miliarde de euro), cu cel din 1989, rezultă o creștere de numai circa trei ori a PIB-ului în 20 de ani.

Exporturile României totalizau, în anul 1989, 5,9 miliarde de dolari, iar datoria externă a țării, în valoare de 11-12 miliarde de dolari, a fost achitată integral, în februarie 1989, după plata ultimei tranșe din datorie, România rămânând cu 3,7 miliarde de dolari în rezerva Băncii Naționale. Plata datoriei a făcut ca economia să înregistreze, în 1989, un declin de 5,8%, față de 1988, după datele Băncii Naționale a României (BNR) (figura 3).

Peisajul bancar al României cuprindea cinci mari instituții – Banca Națională a României, Banca Română de Comerț Exterior, Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară, Banca de Investiții și Casa de Economii și Consemnațiuni. Așa cum am mai precizat, datoria externă a României a fost achitată aproape integral până în 1989, dar, în perioada 1989-1996, a crescut de

In the graphs above, one can clearly see the direction of Romania's economy after the revolution, so by 1992, both GDP has fallen by almost 40%, and industrial production that has fallen by over 45% (figure 2).

In 2006, Romania managed to equalize (at the dollar parity) GDP per capita achieved in 1988. Compared to the European average of gross domestic product per capita in 2007 of USD 26,208 and the world average of USD 8.191, Romania had a level of USD 7523, almost 3.5 times lower than the European average and was below the world average

By comparing the estimated 2009 GDP to about USD 162 billion (EUR 117.01 billion), with 1989, there is only about three times the growth of GDP in 20 years.

Romanian exports totalled USD 5.9 billion in 1989, and the country's foreign debt, worth USD 11-12 billion, was fully paid in February 1989 after the last tranche of debt Romania remained USD 3.7 billions in the National Bank's reserve. Debt payment made the economy record a 5.8% decline in 1989 compared to 1988, according to data from the National Bank of Romania (BNR) (figure 3).

Romania's banking landscape consisted of five major institutions – the National Bank of Romania, the Romanian Foreign Trade Bank, the Bank for Agriculture and Food Industry, the Investment Bank and the House of Savings and Consignments.

As we have already mentioned, Romania's external debt was paid almost entirely until 1989, but in the period 1989-1996 it grew from one

la un miliard USD la peste opt miliarde, iar cursul de schimb leu/USD a crescut de la 14 lei/USD în 1989 la peste 3000 lei/USD în 1996 (figura 4).

billion USD to over eight billion, and the leu / USD exchange rate increased from 14 ROL / USD in 1989 to over 3000 ROL / USD in 1996 (figure 4).

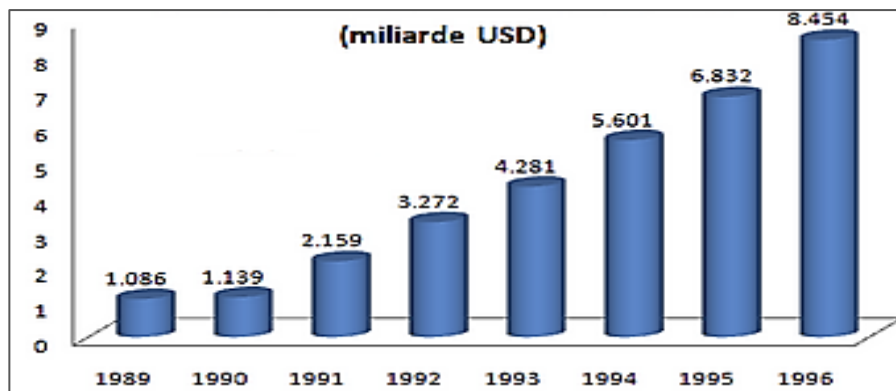

Figura 3. Evoluția datoriei externe a României în perioada 1989-1996 (miliarde USD)/
Figure 3. Evolution of Romania's External Debt in 1989-1996 (Billion USD)

Sursa: reprezentare proprie pe baza datelor prelucrate de autori [18,19] /
Source: own representation based on data processed by the authors [18,19]

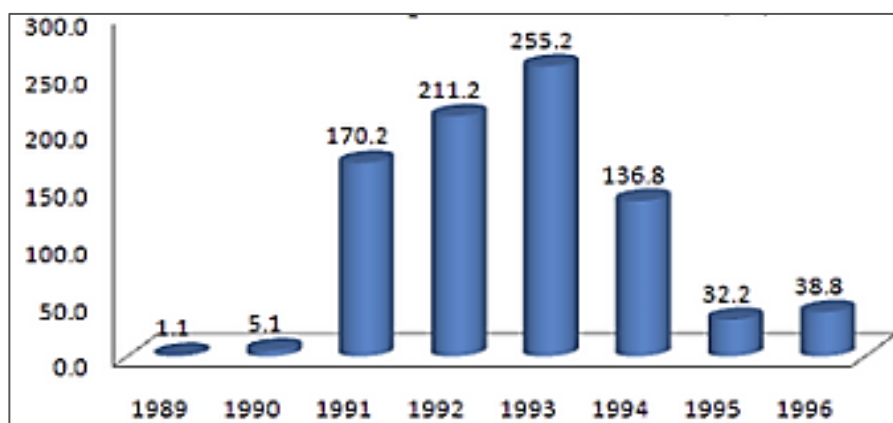

Figura 4. Evoluția inflației în perioada 1989-1996/
Figure 4. Evolution of inflation in the period 1989-1996

Sursa: reprezentare proprie pe baza datelor prelucrate de autori [18,19] /
Source: own representation based on data processed by the authors [18,19]

Exploatarea în scop economic a proprietății Statului constituia sarcina întreprinderilor socialiste de stat, așa cum stipula Legea 5 din 1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, precum și la funcționarea acestora pe baza autoconducerii muncitorilor și autogestiuunii economico-financiare.

Principalele industrii ale României erau: cea textilă și de încălțăminte, industria metalurgică, de mașini ușoare și de asamblare de mașini, minieră, de prelucrare a lemnului, a materialelor de construcții, chimică, alimentară și cea de rafinare a petrolului [4, p.115-117].

The economic exploitation of state property was the task of state socialist enterprises as stipulated by Law 5 of 1978 on the organization and management of state socialist units and their operation on the basis of workers' self-induction and economic and financial self-management.

The main industries of Romania were: textile and footwear, metallurgy, light and machine assembling, mining, woodworking, construction, chemical, food and refining [4, p.115-117].

Less important are pharmaceutical industries, heavy machinery and household appliances.

O importanță mai scăzută o prezentau industriile farmaceutică, a mașinilor grele și a aparatelor electrocasnice.

Puterea economică a României era concentrată, în primul rând, pe producerea de bunuri de către întreprinderile mici și mijlocii în industrie, precum cea a mașinilor de precizie, vehiculelor cu motor, industria chimică, farmaceutică, a aparatelor electrocasnice și a îmbrăcăminteii [4, 146-148].

Deși Constituția rămăsese neschimbată (Constituția din 1968 a fost înlocuită în 1991), schimbarea ordinii sociale comuniste, survenită în 1989, a condus firesc la necesitatea remodelării cadrului juridic referitor la proprietatea privată, fiind adoptată Legea 15 din 7 august 1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale.

Constituția României din 1965 cuprindea percepțe generale referitoare la modalitatea de constituire, organizare și funcționare a proprietății socialiste, respectiv Art. 6, sublinia faptul că: „Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este fie proprietate de stat – asupra bunurilor aparținând întregului popor, fie proprietate cooperatistă – asupra bunurilor aparținând fiecărei organizații cooperatiste” – prin excepție, există proprietate privată, dar „puteau constitui obiect al dreptului de proprietate personală veniturile și economiile provenite din muncă, casa de locuit, gospodăria de pe lângă ea și terenul pe care ele se află, precum și bunurile de uz și confort personal” (art. 36 alin.2) [16, p.23].

În consecință, ceea ce era evidențiat în patrimoniul întreprinderilor socialiste, care au ființat până în 1990, nu era în proprietatea acestora, ci a Statului.

Astfel, primul pas în vederea privatizării a fost constituit de adoptarea Legii nr.15/1990, prin care fostele întreprinderi de stat din vremea regimului comunist au fost transformate în societăți comerciale sau regii autonome.

Analizând prevederile acestei legi, observăm modalitatea de trecere a proprietății din patrimoniul statului în proprietatea privată, astfel art. 1 stipulează: „Unitățile economice de stat, indiferent de organul în subordinea căruia își desfășoară activitatea, se organizează și funcționează, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, sub formă de regii autonome sau societăți comerciale. De asemenea, unitățile economice, bunurile sau activitățile pot fi, după caz, concesionate sau închiriate cu respectarea prevederilor prezentei legi. Regiile autonome și societățile

Romania's economic power was primarily focused on the production of goods by small and medium-sized enterprises in industries such as precision machinery, motor vehicles, chemicals, pharmaceuticals, household appliances and clothing [4, 146-148].

Although the Constitution remained unchanged (the 1968 Constitution was replaced in 1991), the change in the communist social order in 1989 led naturally to the necessity of remodelling the legal framework regarding private property, being adopted in 1990 the Law no. 15 of August 7, 1990 on the reorganization of state economic units as autonomous administration and commercial companies.

The Romanian Constitution of 1965 contained general perceptions about the way in which socialist property was constituted, organized and functioning, respectively. Article 6 emphasized that: “The socialist property on the means of production is either state property - over property belonging to the entire people, or cooperative property – on the assets belonging to each cooperative organization” by exception, there is private property but “could be the object of the personal property right the income and the savings from the work, the dwelling house, the household from it and the land on which they are, and goods for personal use and comfort” (Article 36, paragraph 2) [16, p.23].

Consequently, what was highlighted in the patrimony of the socialist enterprises, which had existed up to 1990, was not their property but the State.

Thus, the first step towards privatization was the adoption of the Law no. 15/1990, whereby the former state enterprises from the communist regime were transformed into commercial companies or autonomous administration.

Analysing the provisions of this law, we observe the way of transferring property from the state patrimony to private property, so art. 1 stipulates: “The state economic units, irrespective of the organ under their subordination, are organized and function, in accordance with the provisions of the present law, in the form of autonomous administration or commercial companies. Also, economic units, goods or activities may, as the case may be, be leased or leased in accordance with the provisions of this law. Autonomous governments and commercial companies may, in the circumstances of this law, associate themselves with the joint realization

comerciale pot, în condițiile prezentei legi, să se asocieze pentru realizarea în comun de activități productive și de comercializare. Totodată, conform art. 3 – regiile autonome sunt persoane juridice și funcționează pe baza de gestiune economică și autonomie financiară, se pot înființa prin hotărârea guvernului, pentru cele de interes național, sau prin hotărâre a organelor județene și municipale ale administrației de stat, pentru cele de interes local, din ramurile și domeniile stabilite potrivit art. 2” [15, p.2].

Procesul de privatizare propriu-zisă a fost inițiat pe baza Legii nr.58/1991. Conform acestei legi, atribuția de privatizare a societăților comerciale aflate în proprietatea statului revenea unei instituții specializate, nou-create, denumită Fondul Proprietății de Stat (FPS), iar unitățile economice de stat, cu excepția celor care se constituiseră ca regii autonome, urmau a fi organizate sub formă de societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată, în condițiile prevăzute de lege. Unitățile economice de interes republican se reorganizează ca societăți comerciale doar prin hotărâri ale guvernului, pe când cele de interes local, prin decizia organului administrației locale de stat [16, p.4].

În conformitate cu Legea nr.58/1991, participațiile statului la societățile comerciale constituite pe baza Legii nr.15/1990 erau transferate, în proporție de 30% către cinci fonduri regionale ale proprietății private (SIF-uri), restul de 70% rămânând în proprietatea statului și trecând în gestiunea FPS, astfel inventarierea patrimoniului unităților economice de stat supuse transformării în societăți comerciale, precum și evaluarea și stabilirea capitalului societăților comerciale înființate pe această cale se fac în condițiile stabilite prin hotărâre a guvernului [16, p.6].

În 1993, existau, deja, 209 societăți mixte între companiile cu capital de stat și investitori străini și 512 societăți mixte între companiile cu capital de stat cu investitori români. Metoda de privatizare de tip MEBO (acronim din engleză pentru Management Employee Buyouts este o metodă de privatizare, care presupune trecerea mijloacelor de producție ale unității economice, care se vrea privatizată, din proprietatea statului în proprietatea muncitorilor, angajaților sau salariaților) a fost un proces prin care activele unor companii au fost vândute salariaților. Astfel, în perioada 1993-1996, numărul societăților vândute prin MEBO a fost de 837, adică 28,8% din totalul privatizărilor.

of productive and commercial activities. Also, according to art. 3 – the autonomous administration are legal entities and operate on the basis of economic management and financial autonomy, they can be established by decision of the government, for the national interests, or by decision of the county and municipal bodies of the state administration, for those of local interest, from branches and fields established according to art. 2” [15, p.2].

The privatization process itself was initiated on the basis of Law no. 58/1991. According to this law, the privatization of state-owned companies belonged to a newly created specialized institution called the State Property Fund (FPS), and the state economic units, with the exception of those that were constituted as autonomous administration, were to be organized as joint stock companies or limited liability companies under the conditions provided by law. The economic units of republican interest are reorganized as commercial companies only by government decision, while those of local interest, by the decision of the local state administration body [16, p.4].

According to Law no. 58/1991, the State’s shareholdings in commercial companies constituted on the basis of Law no. 15/1990 were transferred, in proportion of 30% to five regional private equity funds (SIFs), the remaining 70% remaining in the state ownership and passing to the FPS management, the inventory of the patrimony of the state economic units subjected to the transformation into commercial companies, as well as the valuation and the establishment of the capital of the companies set up in this way are made under the conditions established by the government decision [16, p.6].

In 1993, there were already 209 joint ventures between state-owned companies and foreign investors and 512 joint ventures between state-owned companies and Romanian investors. The MEBO privatization method (English acronym for Management Employee Buyouts is a privatization method that involves passing the means of production of the economic unit that is to be privatized, from state ownership to the workers, employees or employees) was a process by which the assets of some companies were sold to employees. Thus, between 1993 and 1996, the number of companies sold through MEBO was 837, or 28.8% of all privatizations.

Conform legii: „Societățile comerciale, constituite potrivit prezentei legi, vor transmite Agenției naționale pentru privatizare un titlu de valoare egal cu 30% din cuantumul capitalului social stabilit, în termen de 30 de zile de la constituirea lor. În temeiul titlurilor astfel primite, Agenția națională pentru privatizare emitea înscrisuri nominative de valoare a câte 5.000 lei, pe care le distribuia, în mod egal și gratuit, tuturor cetățenilor români cu domiciliul în țară, care până la 31 decembrie 1990, au împlinit vârsta de 18 ani” [16, p.8].

În practică, începând cu 1995-1996, a fost inițiat programul de privatizare în masă, „cuponiada”, așa cum se regăsește în conștiința publicului, program care a constat în distribuirea gratuită către populație a unor „cupoane de privatizare”, cu o valoare nominală determinată, de 975.000 lei. Practic, prin aceste cupoane, mai multe societăți de stat erau împărțite către populație. În cele din urmă, s-a ajuns la stadiul actual al privatizărilor, concentrat pe tranzacții individuale [1, p.350-352].

Modalitatea în care a fost transformată proprietatea de stat, prin intervenția Legii 15 din 1990, necesită interpretări care să concretizeze voința legiuitorului. În primul rând, legea nu identifică, într-un mod precis, care este titlul cu care se face preluarea proprietății statului de nou-înființatele regii autonome și societăți comerciale (cu titlu de proprietar sau cu un alt titlu) [15, p.7].

Un „ajutor” în interpretare îl dă art. 20 alin. 2 din aceeași Lege, dispoziție care se regăsește, de altfel, și în Legea 31/1990 art.6: „bunurile din patrimoniul societății comerciale sunt proprietatea acestuia, cu excepția celor dobândite cu alt titlu” [17, p.7].

Această dispoziție nu descrie ea însăși relația dintre patrimoniul întreprinderii socialiste și societatea comercială nou-formată pe baza acesteia, însă instituie o prezumție utilă atât timp cât, în actele de constituire a societății comerciale, nu este identificat un alt titlu, cu care se face transferul de patrimoniu, atunci, este prezumat că acel titlu este cel de proprietar [5, p.65-77].

Actele administrative de înființare (respectiv, hotărâre de guvern, în cazul societăților comerciale de interes național, sau o decizie a administrației publice locale, în cazul în care societatea comercială era de interes local) nu sunt foarte explicite asupra titlului cu care se transmite patrimoniul de la întreprinderea socialistă către societatea comercială, uzual fiind a se

According to the law: “The commercial companies set up under this law will send to the National Agency for Privatization a 30% – official amount of the established social capital within 30 days from their establishment. On the basis of the titles thus received, the National Agency for Privatization issued nominative documents amounting to RON 5,000, which they distributed equally and free of charge to all Romanian citizens domiciled in the country who until December 31, 1990, reached the age of 18” [16, p.8].

In practice, starting with 1995-1996, the mass privatization program, “cuponiada” was launched, as it is in the public consciousness, a program which consisted of free distribution to the population of “privatization coupons” with a nominal value determined, of 975,000 lei. In fact, through these coupons, several state-owned companies were divided into the population. Finally, the state of privatizations, focused on individual transactions, was finally reached [1, p.350-352].

The manner in which the state property was transformed by the intervention of the 15th Law of 1990 requires interpretations that will concretize the will of the legislator. First of all, the law does not identify in a precise way what is the title by which the ownership of the state is taken by the newly established autonomous kings and the commercial company (as owner or other title) [15, p.7].

A “help” in interpretation is given by art.20 par.2 of the same Law, a provision which is also found in Law 31/1990 art.6: “the assets of the company's patrimony are its property, except for those acquired under another title” [17, p.7].

This provision does not describe the relationship between the patrimony of the socialist enterprise and the newly formed company based on it, but establishes a useful presumption as long as in the documents of incorporation of the company no other title is transferred to the patrimony transfer, then it is assumed that the title is the owner [5, p. 65-77].

Administrative acts of establishment (i.e. governmental decision in the case of companies of national interest or a decision of the local public administration, if the company was of local interest) are not very explicit on the title of the patrimony from the socialist enterprise to the commercial company, usually being resumed the legal provision of art. 18 of the Law 15/1990 on Asset and Liability Acquisition. However, having

relua dispoziția legală din art. 18 din Legea 15/1990 privind preluarea activului și pasivului. Însă, având și prezumția din art. 20 alin. 2, prin care se prevede că acolo unde nu este identificat un alt titlu, cu care bunurile sunt preluate în patrimoniu, se poate trage concluzia, temeinic susținută juridic, că regula este cea a unei preluări cu titlu de proprietar.

Ceea ce au preluat în patrimoniu societățile comerciale nu este dreptul de administrare al fostelor întreprinderi, ci chiar un drept de proprietate asupra bunurilor respective.

Restul bunurilor, despre care se face vorbire în lege, sunt bunuri, care au ieșit din proprietatea Statului, deci, titlul cu care s-a făcut transferul de la întreprinderile socialiste la societățile comerciale este cel de proprietate (excepție face doar situația când s-a prevăzut, în mod expres, altfel prin actele de constituire). Cu atât mai mult dreptul de administrare ar fi trebuit să fie determinat, mai ales, prin limite temporale, limite fără de care nici nu ar fi putut fi evaluat pentru constituirea capitalului social. Societățile comerciale înființate au emis acțiuni și părți sociale, care reprezintă un capital social, care este imposibil de justificat economic, dacă ar fi fost constituit doar din drepturi de administrare, și nu din proprietatea însăși asupra bunurilor.

Precizăm că terenurile pe care funcționau aceste nou-înființate societăți comerciale se aflau în proprietatea statului socialist și erau evidențiate într-un cont de ordine și evidență în afara bilanțului. Pentru că pământul nu era mijloc fix, nu era evidențiat ca având valoare financiară, cu atât mai mult că acesta era proprietatea statului și atribuit în folosința întreprinderii socialiste.

Ca opus al naționalizării, privatizarea și-a dovedit, în cei 29 de ani scurși din decembrie 1989, atât falimentul economic, cât și lipsa de moralitate, fiind un izvor nesecat de corupție, de spoliere a averii naționale, instrument de exploatare colonială și distrugere sistematică a economiei românești [2, p.145-158]. Caracterul lipsit de onestitate al privatizării reiese și din modul în care a început aceasta, cu cele mai rentabile terenuri agricole, cât și cele mai râvnite obiective ale industriei românești, nu cum ar fi fost firesc – cu cele mai puțin rentabile obiective industriale.

Procedura de restituire a terenurilor agricole proprietarilor de drept a fărâmițat exploatarea agricolă și din cauza lipsei de experiență a noilor proprietari, a vârstei înaintate a acestora, a

the presumption in art. 20 par. 2, which stipulates that where no other title is found with which the goods are taken over in the patrimony, the conclusion can be drawn, duly supported by the law, as the rule is a takeover as owner.

What companies have taken over in the patrimony is not the right to administer former businesses, but even a property right over the property.

The rest of the goods that are mentioned in the law are goods that have left the State's property, so, the title with which the transfer from the socialist enterprises to the commercial companies was made is the property (except for the situation when it was expressly stipulated otherwise by the acts of constitution). The more the right to administer should have been determined mainly by temporal limits, limitations without which it could not even be assessed for the constitution of the social capital. Established trading companies issued shares and shares representing a share capital, social capital that is unjustifiably economically justifiable if it was constituted only by management rights and not by ownership of the property itself.

We specify that the land on which these newly founded commercial companies were owned was the property of the socialist state and was highlighted in an off-balance sheet order and evidence account. Because land was not a fixed asset, it was not highlighted as having financial value, especially as it was state property and assigned to the socialist enterprise.

As opposed to nationalization, privatization proved in the 29-year period since December 1989 both economic bankruptcy and lack of morality, being a source of unbridled corruption, the spoiling of national wealth, a colonial exploitation tool, and the systematic destruction of the economy Romanian [2, p.145-158]. The unethical nature of privatizations also arises from the way it started, with the most profitable agricultural land and the most sought-after objectives of the Romanian industry not as natural as the least profitable industrial objectives.

The procedure for restitution of agricultural land to the owners of the land has broken the agricultural holdings and because of the lack of experience of the new owners, their advanced age, the reduced mechanization of the agricultural works and the cumbersome obtaining of the titles of property, which led to the decrease the productivity of agriculture, with a year-to-

mecanizării reduse a lucrărilor agricole, concomitent cu obținerea greoaie a titlurilor de proprietate, fapt ce a condus la scăderea productivității agriculturii, înregistrându-se o oscilație de la an la an greu de previzionat (figura 5).

year oscillation recorded to be difficult to predict (figure 5).

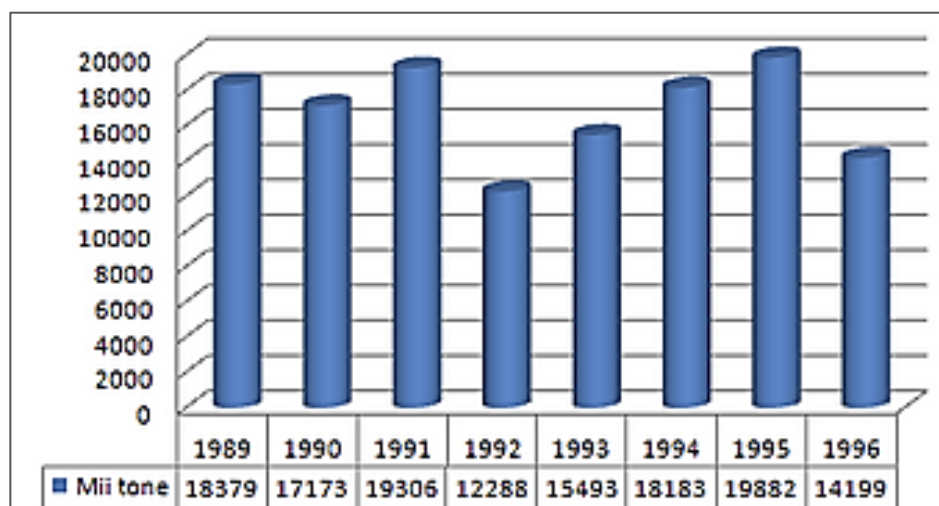

Figura 5. Evoluția producției de cereale în perioada 1989-1996/

Figure 5. The evolution of cereal production in 1989-1996

Sursa: reprezentare proprie pe baza datelor prelucrate de autori [18,19] /

Source: own representation based on data processed by the authors [18,19]

Procesul de privatizare a fost văzut deseori ca o sursă de corupție la toate nivelurile.

Modul în care s-a făcut privatizarea unor societăți a ridicat și continuă să ridice semne de întrebare. În această categorie, intră privatizarea unor societăți, precum: Romtelecom, Sidex, Combinatul Siderurgic Reșița, IPRS Băneasa, Balneoclimaterica Sovata, Petrom etc. Companiile Roman Brașov și IMGB au fost vândute pe un dolar, plus preluarea datoriilor. În februarie 2004, Combinatul Siderurgic Reșița (CSR) a fost vândut pe un euro către compania rusă TMK.

În 2011, Fondul Monetar Internațional și Guvernul vizează o restructurare activă și intensă a companiilor din portofoliul statului, după concluziile concentrate pe tema absorbției fondurilor UE, respectiv guvernul urma să desemneze un management privat pentru compania Tarom. Totodată, până la finele anului 2011, guvernul se obliga să scoată la vânzare un pachet reprezentând 20% din acțiunile CFR-Marfă prin oferta publică inițială, urmărind astfel ca CFR-Marfă să fie privatizat.

După mai bine de un sfert de secol de economie de piață, țara noastră apare în statistici cu o creștere economică, de parcă ar fi parcurs doar

The privatization process has often been seen as a source of corruption at all levels.

The way in which companies have been privatized has raised and continues to raise questions. This category includes the privatization of some companies such as: Romtelecom, Sidex, Siderurgic Reșița, IPRS Băneasa, Balneoclimaterica Sovata, Petrom etc. The Roman Brașov and IMGB companies were sold on a dollar plus debt. In February 2004, the Sucursala Siderurgic Resita (CSR) was sold to the Russian company TMK for one euro.

In 2011, the International Monetary Fund and the Government are targeting an active and intense restructuring of state-owned companies, following the conclusions focused on the absorption of EU funds, and the government would designate private management for Tarom. At the same time, by the end of 2011, the government undertook to sell a package representing 20% of CFR Marfă's shares through the initial public offer, thus ensuring that CFR Marfă is privatized.

After more than a quarter of a century of market economy, our country appears in statistics with economic growth as if it had only covered a five-year plan of the well-known economy

un plan cincinal din binecunoscuta economie planificată de pe vremuri. De data aceasta, însă, nu cu o economie centralizată și cu raportări îndoielnice, ci în condiții de economie de piață, membră cu drepturi depline a UE și integrată în ceea ce se numea înainte „societatea de consum”.

Prezentată ca o soluție la toate problemele administrației de stat, un adevărat panaceu universal, în realitate, privatizarea a condus la o polarizare uriașă a societății, la ineficiență economică, la scăderea productivității muncii, mergând până la deșertificarea economică a României [11, p.2-30].

Un studiu recent, realizat în comun de către cercetătorii de la Cambridge și Harvard, concluziona că atât sărăcia și corupția, cât și falimentul Rusiei și al statelor din Europa de Est, au fost provocate de programele de privatizare în masă create de economiștii occidentali și impuse brutal statelor post-comuniste de organisme, precum Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare. Cercetătorii arată că cu cât o țară a adoptat mai fidel politicile de privatizare sugerate de la Vest, cu atât mai mult au suferit de eșec economic și corupție.

Concluzii

Din acest articol, rezultă o serie de concluzii și, în primul rând, aceea că industria României a trecut prin două perioade, una care, deși sistemul era comunist, controlat, a evoluat, s-a dezvoltat în unele domenii chiar cu rezultate bune. În al doilea rând, se relevă faptul că prin privatizarea industriei românești nu s-a obținut acel salt calitativ, care ar fi trebuit să existe, ci, pur și simplu, s-a înstrăinat întreaga industrie românească pe valori ne semnificative, aducând un mare gol de resurse în perspectiva revitalizării măcar a unor ramuri ale economiei naționale. O concluzie suficient de clară, dar negativă, este aceea că, teoretic, în momentul de față, România nu mai are niciun domeniu al industriei în care să fie specializată și pe baza căruia să poată participa la proiectele majore, pe care le va iniția Uniunea Europeană. Din acest punct de vedere, se impun eforturi pentru a se face investiții și în acest domeniu, dar, mai degrabă, pentru a asigura atragerea de investiții străine directe, de a utiliza fondurile valutare europene nerambursabile și de a încerca să se salveze unele mici domenii, care au mai rămas pe teritoriul țării noastre. Dăm un singur exemplu, pentru a se înțelege la ce ne-am referit în cadrul articolului. Combinatul Side-

planned for the past. This time, however, not with a centralized economy and with questionable reports, but under market economy conditions, a full member of the EU and integrated into what was formerly called the “consumer society”.

Presented as a solution to all the problems of the state administration, a true universal panacea, in reality the privatization led to a huge polarization of society, to economic inefficiency, to the decrease of labor productivity going to the economic desertification of Romania [11, p.2-30].

A recent joint study by researchers at Cambridge and Harvard concluded that both poverty and corruption and the bankruptcy of Russia and Eastern European countries were caused by mass privatization programs created by Western economists and brutally imposed post-communist states such as the International Monetary Fund, the World Bank and the European Bank for Reconstruction and Development. Researchers show that the more a country has more faithfully adopted Western privatization policies, the more they have suffered economic failure and corruption.

Conclusions

From this article follows a series of conclusions and, first of all, that the Romanian industry has gone through two periods, one that, although the system was communist, controlled, evolved, has developed in some areas even with good results. Secondly, it is revealed that the privatization of the Romanian industry did not achieve the qualitative leap that should have existed, but simply to alienate the entire Romanian industry to insignificant values, bringing a large gap of resources in the perspective of revitalizing at least some branches of the national economy. A sufficiently clear but negative conclusion is that theoretically, at present, Romania has no industry field in which to specialize and on the basis of which it can participate in the major projects that the European Union will initiate. From this point of view, efforts are also needed to make investments in this area, but rather to ensure the attraction of foreign direct investment, the use of non-reimbursable European foreign currency funds and to try to save some small areas that have remaining on the territory of our country. Here is one example to understand what we have referred to in the article. Galati was one of the best in Southeast Europe. It was privatized under conditions known and taken over by Mittal. The production capacity of the plant was reduced to a single important

rurgic Galați era unul dintre cele mai bune din sud-estul Europei. A fost privatizat în condițiile care se cunosc și preluat de Mittal. Capacitatea de producție a combinatului s-a redus până la o singură secție importantă, care a mai rămas în activitate. Acum, pe plan european, se pune problema ca și acest mic combinat siderurgic să fie preluat de italieni pentru a se asigura, conform criteriului concurenței, un climat favorabil în Europa. Iată, deci, concluzia finală, industria românească deși se bazează pe resurse naționale, posibilitățile industriei prelucrării, exploatarea nu obține rezultate în concordanță cu aceste atuuri.

section that remained in operation. Now, at European level, it is a problem that this small smelter is taken over by the Italians to ensure, according to the competition criterion, a favourable climate in Europe. Here is the final conclusion, Romanian industry, although based on national resources, the possibilities of the processing industry, exploitation does not achieve results in line with these trump.

Bibliografie/Bibliography:

1. ANGHELACHE, Constantin, (2017). *România 2017. Starea economică la un deceniu de la aderare*, Editura Economică, București.
2. ANGHELACHE, C., ANGHEL, M.G., LILEA, F.P.C., BUREA, D., AVRAM, D. (2017). European Union Strategy For Industry, Trade And Services Development. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 8, 145-158.
3. ANGHELACHE, C., URSACHE, A. and LIXANDRU, G. (2013). The Industrial Production Indices. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 4, 64-68.
4. ANGHELACHE, Constantin, (1996). *Măsurarea și compararea dezvoltării economice*, Editura Economică, București.
5. BREWSTER, Len, (2004). Towards a New Socialism? By W. Paul Cockshott and Allin F. Cottrell. Nottingham, U.K.: Spokesman Books, 1993. *The Quarterly Journal of Austrian Economics*, 7 (1), 65-77.
6. COTTRELL, Allin and COCKSHOT, Paul, (1993). Calculation, complexity and planning: the socialist calculation debate once again. *Review of Political Economy*, 5 (1), 73-112.
7. FISCHER, Stanley and GELB, Alan, (1991). The Process of Socialist Economic Transformation. *Journal of Economic Perspectives*, 5 (4), 91-105.
8. IORDACHI, Constantin and DOBRINCU, Dorin, (2009). *Transforming Peasants, Property and Power - The Collectivization of Agriculture in Romania, 1949 - 1962*, Central European University Press.
9. MEGGINSON, William L. and NETTER, Jeffrey M. (2001). From State To Market: A Survey Of Empirical Studies On Privatisation. *Journal of Economic Literature*, 39 (2), 321-389.
10. MURGESCU, Costin. (1956). *Reforma agrară din 1945*, Editura Academiei Republicii Populare Române.
11. NELLIS, John and KIKERI, Sunita, (2002). Privatisation in Competitive Sectors: The Record to Date, *World Bank Policy Research Working Paper No. 2860*, (World Bank), 1 iunie 2002.
12. *** Legea nr.119 din 11 iunie 1948.
13. *** Monitorul Oficial nr.133 bis din 11 iunie 1948.
14. *** Constituția României din 1948.
15. *** Legea nr.15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale.
16. *** Legea nr.58/1991 privind privatizarea societăților comerciale.
17. *** Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.
18. *** Institutul Național de Statistică, Anuarele Statistice edițiile 1990-2017.
19. *** Institutul Național de Statistică, Baze de date statistice TEMPO.